
ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

2013 թ. հոկտեմբերի 17-19-ը Երևանում գումարվեց Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովը՝ «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» թեմայով: Համաժողովին ողջունի ուղերձ է հղել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսյանը:

«Հարգելի տիկնայք և պարոնայք,

Ջերմորեն ողջունում եմ Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի կազմակերպիչներին, մասնակիցներին և հյուրերին: Շատ ուրախ եմ, որ Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախաձեռնությամբ համայն հայության և հայագիտության մայրաքաղաք Երևանում հավաքվել են հայագիտության հայտնի ներկայացուցիչներ ամբողջ աշխարհից:

Խորհրդանշական է, որ Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովն իր նիստերը գումարում է Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի 70-ամյա հոբելյանի օրերին:

Ուղիղ տասը տարի է անցել Հայագիտական միջազգային առաջին համաժողովից: Այժմ կրկին հավաքվել էք՝ ներկայացնելու հայագիտության ասպարեզում ձեռքբերումներն ու նվաճումները, նախանշելու հետագա անելիքները:

Հարյուրամյակների հեռվից սկիզբ առնող և պատմական արգասավոր ուղի անցած հայագիտությունն այսօր Հայաստանի Հանրապետությունում գիտության գերակա ուղղություններից է: Մեր օրերում հայագիտությունը ձեռք է բերել նոր շունչ, այն անխոնջ նվիրումով առաջ է մղում դուք՝ հայագետների ներկա սերունդը: Հենապուն ունենալով հայագիտության դարավոր ու հարուստ ավանդույթները՝ Մխիթար Սեբաստացու, Ղևոնդ Ալիշանի, Միքայել Չամչյանի, Մկրտիչ Ավգերյանի և հայագիտական մտքի մյուս հսկաների գործը, դուք պատմական նոր պայմաններում, հայոց անկախ պետականության հովանու ներքո ձեռնամուխ եք եղել համաշխարհային քաղաքակրթության մեջ հայ ժողովրդի ներդրման բացահայտմանը, մարդկության ընդհանուր մտավոր առաջընթացի գործում մեր ժողովրդի ծանրակշիռ ավանդի արժեքավորմանն ու իմաստավորմանը: Ուրախալի է, որ այսօր էլ օտարազգի հայագետները, հավատարիմ մնալով հայագիտության ասպետներ Անտուան Մեյեի, Վիկտոր Լանգլուայի, Ֆրեդերիկ Մակլերի, Հայնրիխ Հյուբշմանի և մյուս նվիրյալների պատգամներին, հաջողությամբ իրականացնում են իրենց ուսումնասիրություններն այս ասպարեզում:

Հայագիտությունը, ինչպես ամեն մի մեծ ու նշանավոր հոգևոր երևույթ, շարունակական զարգացման կարիք է զգում, և նրա վաղվա օրը ավելի լուսավոր ու պայծառ է լինելու, ինչպես մեր երկրի և ժողովրդի ապագան:

Միևնույն ժամանակ,

Կրկին ողջունելով Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի կապակցությամբ՝ մաղթում եմ ձեզ արգասաբեր աշխատանք և գիտական բեղմնավոր գործունեություն»:

* * *

Միջազգային երկրորդ համաժողովը արձանագրեց, որ Հայագիտական միջազգային առաջին համաժողովին հաջորդած տարիներին Հայաստանի Հանրապետությունում, Արցախում և արտերկրում զգալի աշխատանքներ են կատարվել հայագիտության մտավոր և կառուցվածքային ներուժի պահպանման ու զարգացման ուղղությամբ:

Բարձր գնահատելով

ա) Հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամի,

բ) «Բանբեր հայագիտության» բազմալեզու գիտական հանդեսի,

գ) ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի ստեղծման,

դ) «Մատենադարան» Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտի նոր մասնաշենքի կառուցմանը միտված ջանքերը, հաշվի առնելով, որ հայագիտությունը հռչակվել է ՀՀ գիտական քաղաքականության գերակա ուղղություն, ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատվել է հայագիտության զարգացման հայեցակարգը, 2012–2025 թթ. ՀՀ հայագիտության ոլորտի զարգացման ռազմավարությունը և այն կյանքի կոչելու ժամանակացույցը, որոնք ժամանակակից մարտահրավերների պայմաններում Հայաստանի Հանրապետության, Արցախի, արտերկրի հայագիտական հաստատությունների գործունեության արդյունավետության բարձրացման, համակարգման, համագործակցության ու կապերի ամրապնդման իրական հնարավորություններ են ստեղծում, համաժողովը որոշեց.

* առաջարկել համահայկական հիմնադրամին միջոցներ նախատեսել տվյալների ընդգրկուն շտեմարանով էլեկտրոնային գրանցահամակարգ ստեղծելու համար, որտեղ կգրանցվեն հայագիտական հաստատությունները, հայագիտական հետազոտություններ կատարող գիտնականները:

* Առաջարկել ՀՀ, Արցախի գիտական հաստատություններին և արտերկրի հայագիտական կենտրոններին աշխատանքներ կատարել համատեղ նպատակային ծրագրեր, թեմաներ մշակելու և իրագործելու ուղղությամբ, որոնք պետք է նպաստեն համազգային խնդիրների լուծմանը, Մփյուռքում հայ ինքնության պահպանմանը, հայոց պատմական իրավունքների վերականգնմանը, Մփյուռքի համայնքների ինքնակազմակերպման ուղիների կատարելագործմանը:

* Առաջարկել ՀՀ կառավարությանը մշակել գործնական մեխանիզմներ արտերկրի տարբեր գրադարաններում, արխիվներում առկա Հայաստանին և հայերին վերաբերող վավերագրերի, արխիվային նյութերի հավաքն ու թվայնացումը իրագործելու համար:

* Առաջարկել ՀՀ, Արցախի և արտերկրի հայագիտական հաստատություններին հայագիտական հետազոտությունների արդյունքներն օգտա-

գործել քարոզչական նպատակներով՝ հայոց պատմությունը, մշակույթը միջազգային լայն հանրությանը ներկայացնելու, հայոց պատմության և մշակույթի խեղաթուրումները կանխելու, մատաղ սերնդին կրթելու համար՝ կիրառելով հետազոտությունների տիրաժապորման համացանցային հնարավորությունները:

* Հեռահաղորդակցության հնարավորությունների կիրառմամբ պարբերաբար կազմակերպել թեմատիկ գիտաժողովներ, կլոր սեղաններ:

* Առաջարկել հայագիտական հետազոտությունները համակարգող միջազգային գիտական խորհրդին՝ մշակել և հաստատել հայագիտական հետազոտությունների գերակայությունների ցանկը, որոնք կիրառործվեն հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամի միջոցների նպատակային օգտագործմամբ:

* Հանձնարարել հայագիտական ուսումնասիրությունները ֆինանսավորող համահայկական հիմնադրամին աշխատանքներ կատարել և միջոցներ նախատեսել:

1. թողարկելու հայագիտական բազմալեզու կայքը ամբողջական տարբերակով,

2. մշակելու և իրագործելու հայագիտության տարբեր ոլորտներում աշխատող երիտասարդ գիտնականների որակավորման մակարդակի բարձրացման, կադրերի, այդ թվում թարգմանիչների պատրաստման ծրագրեր,

3. կազմակերպելու հայագիտական միջազգային համաժողովներ, գիտական նստաշրջաններ, արդիական թեմաներով գիտական սեմինարներ,

4. տպագրելու հայագիտական հետազոտությունները համակարգող միջազգային գիտական խորհրդի կողմից հրատարակման երաշխավորված հայագիտական կարևորագույն աշխատություններ տարբեր լեզուներով:

* Հայագիտական հետազոտությունները համակարգող միջազգային գիտական խորհրդի շրջանակներում ստեղծել աշխատանքային խումբ՝ որոշումների իրագործման և խորհրդի աշխատանքների օպերատիվ կազմակերպման համար:

«Գիտություն», հոկտեմբեր, №10,
նոյեմբեր, №11, 2013 թ.